

Cooperativismo e Enonomía Social, nº 33 (2010-2011), pp. 105-108

**“CATALUÑA ADAPTA A SÚA LEXISLACIÓN DE
COOPERATIVAS Á NORMA NIC 32 SOBRE
CONTABILIZACIÓN DOS RECURSOS PROPIOS.
Comentario ao Decreto-Lei 1/2011, do 15 de febreiro, de modificación da Lei
18/2002, do 5 de xullo, de cooperativas de Cataluña”**

José Antonio RODRÍGUEZ MIGUEZ

1.- Introducción.

A asunción pola Unión Europea das normas contables internacionais le vouso a cabo polo Regulamento (CE) núm. 1606/2002, do Parlamento Europeo e do Consello, do 19 de xullo de 2002, relativo á aplicación de normas internacionais de contabilidade (DO L 243, do 11.9.2002, p. 1), que foi desenvolvido polo Regulamento 1725/2003, da Comisión, do 29 de setembro de 2003 (DO L 261, de 13/10/2003, p. 1), posteriormente reformado polo Regulamento núm. 2237/2004, da Comisión, do 29 de decembro 2004 (DO L 348, do 24.12.2008, p. 38).

Con estas normas iniciouse un proceso de adaptación das regras de contabilidade en todos os Estados membros para adaptar as súas lexislacións internas a todos os seus diferentes niveis. No caso de España, pola súa especial configuración xurídica baseada no reparto de competencias entre a Administración Xeral do Estado e as Comunidades Autónomas, o proceso tivo que desenvolverse en ámbolos dous niveis, nos seus respectivos campos de aplicación.

No caso concreto das sociedades cooperativas, a aplicación do marco contable internacional supuxo especificamente a incorporación da norma internacional de contabilidade número 32, a “NIC 32”, sobre “Instrumentos financeiros: presentación e información a revelar”, da que xa se ten falado

nesta Revista¹, así como da súa interpretación por parte do Comité das Normas Internacionais de Información Financeira (coñecido polas siglas “CINIIF”) no relativo a súa aplicación as achegas das persoas socias das cooperativas (a “Interpretación CINIIF 2”).

Esta regra impide considerar como recursos propios as achegas ao capital social das cooperativas, tanto obrigatorias como voluntarias, cando os socios tiveran o dereito incondicional ao seu reembolso esixindo a súa cualificación como pasivos esixibles e non como recursos propios.

Esta nova regra incide de xeito significativo nun dos principios básicos do réxime das sociedades cooperativas, como é a do seu capital social variable. En consecuencia, como sinala VARGAS VASSEROT², da NIC 32 despréndese que as achegas dos socios ao capital unicamente se recoñecerán como patrimonio neto se a cooperativa ten un dereito incondicional a rexeitar o seu reembolso, cando o noso ordeamento cooperativo ten recoñecido historicamente un dereito, que cualifica de “cuasi absoluto” ao reembolso das súas achegas, que a cooperativa ten que atender, aínda que elo significase ter que reducir o capital estatutario ou incluso a disolución da mesma.

A adaptación levouse a cabo de xeito paulatino. No caso da lexislación estatal, dictouse a Lei 16/2007, do 4 de xullo, de reforma e adaptación da lexislación mercantil en materia contable para a súa harmonización internacional en base á normativa de la Unión Europea, cuxa Disposición adicional cuarta, modificou a Lei 27/1999, do 16 de xullo, de Cooperativas (a coñecida como “Lei xeral de cooperativas”) e levou a aprobación do Real Decreto 1514/2007, do 16 de novembro, polo que se aproba o Plan xeral de contabilidade, e do Real Decreto 1515/2007, do 16 de novembro, polo que se aproba o Plan xeral de contabilidade das pequenas e medianas empresas e os criterios para as microempresas.

No sector cooperativo, a citada adaptación contable realizouse, desde a perspectiva estatal, dilatouse ata a aprobación do Real Decreto 2003/2009, do 23 de decembro, que modificou o xa citado Real Decreto 1514/2007,

---

¹ Vid. VÁZQUEZ PENA, M. J.: “Notas sobre a segunda modificación da Lei 4/1993, de 24 de xuño, de cooperativas de Euskadi”, en *Cooperativismo e Economía Social*, nº 29, 2006/2007, 2007, pp. 89-92 e FERNÁNDEZ FEIJOO-SOUTO, B.: “O longo debate da IAS32, instrumentos financeiros para as sociedades cooperativas: un novo capítulo”, en *Cooperativismo e Economía Social*, nº 30, 2007/2008, 2008, pp. 262-263.

² VARGAS VASSEROT, C.: “Los previsibles efectos de la nic 32 en el sector cooperativo”, en *REVESC*, nº 91, Primer Cuatrimestre 2007, pp. 120-159, p. 120.

aínda que pospoñendo de xeito excepcional ata o 31 de decembro de 2010 a vixencia dos criterios polos que se establecía a delimitación entre fondos propios e alleos nas cooperativas. A adaptación completouse coa Orde EHA/3360/2010, do 21 de decembro, pola que se aproban as normas sobre os aspectos contables das sociedades cooperativas.

Resulta evidente que en momentos de crise como os actuais, a solvencia das empresas adquire un carácter vital, que no caso das sociedades mercantís de corte capitalista está intimamente vinculado á calidade dos seus recursos propios, é dicir, das súas fontes de financiamento estables e, nese contexto a determinación de qué recursos merecen a cualificación de recursos propios resulta esencia. E non debemos esquecer que a cifra do capital social representa a máxima calidade dos mesmos fronte aos terceiros que contratan coa entidade.

Estos son antecedentes e o cerne da reforma que se introduce na lexislación autonómica catalana en materia de cooperativas, polo Decreto-Lei 1/2011, do 15 de febreiro, de modificación de la Ley 18/2002, de 5 de julio, de cooperativas de Cataluña, que constitúe o obxecto do presente comentario.

A imperiosa necesidade de adaptar as cooperativas catalanas ao marco xeral con efectos a 1 de xaneiro de 2011 é a xustificación de que a reforma se leve a cabo por medio dun “Decreto-Lei”, instrumento normativo do que dota ao Executivo catalán a reforma do Estatuto de Autonomía de Cataluña (Lei Orgánica 6/2006, do 19 de xullo, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña).

Se trata, polo tanto, dunha modificación substantiva do réxime das sociedades cooperativas, derivada da implantación dunhas “novas” regras de contabilidade, como expresamente se recolle no Preámbulo da norma obxecto do noso comentario, no que se sinala que a nova regra contable “[...] *enfróntase directamente coa actual configuración á lexislación de cooperativas, do dereito de reembolso dos socios. [...] A non modificación legal da regulación sobre o dereito de reembolso do socio ou a socia en caso de baixa implicaría que as cooperativas catalanas encontraranse en unha posición máis desfavorable en canto ás esixencias de capitalización ante as entidades de crédito e outros axentes económicos. En definitiva, a non reforma urxente da Lei podería ter graves repercusións sobre a imaxe de solvencia das cooperativas catalanas, o cal podería incidir negativamente no desenvolvemento da súa actividade económica.*”

2.- Estructura e contido da reforma.

A adaptación á NIC 32 supuxo, como se deduce do texto do D-L obxecto do noso breve comentario, a necesidade de retocar varios dos preceptos da Lei 18/2002, do 5 de xullo, de cooperativas de Cataluña.

En efecto, o Decreto-Lei 1/2011 consta de 10 artigos, unha disposición transitoria e unha final.

Nos artigos se reforma a regulación das achegas dos socios cooperativos para dar cabida á posibilidade, non á obriga, de que ditas achegas sexan non retornables, o que permite consideralas como patrimonio non esixible e, polo tanto, como parte dos seus recursos propios.

Con este propósito, o D-L modifica a redacción de diversos preceptos que precisan a súa adaptación; concretamente, os artigos 11 (“Contido mínimo dos estatutos sociais”), no seu apartado 1º, o 20 (“Efectos económicos da baixa”), 23 (“Dereitos dos socios”), párrafo 1º, 29 (“Competencias e clases de assembleas”), párrafo 1º e 55 (“Capital social”). Asimesmo, engádesse un novo artigo 55 *bis*, tamén dedicado ao “Capital social”, un novo apartado 2º ao artigo 57 (“Achegas dos novos socios”), un apartado 2º ao artigo 59 (“Intereses”), un apartado 2º ao artigo 89 (“Adxudicación do haber social”) e un apartado 4º ao artigo 118 (“Suspensión ou baixa obrigatoria dos socios traballadores”), renumerándose os dous seguintes como 5º y 6º.

Pola súa banda, a Disposición transitoria establece a retroactividad do alcance da reforma para facela coincidir co comezo do exercicio económico 2011, tal e como fixera a citada Orde EHA/3360/2010, do 21 de decembro, que prevía que os seus efectos se produciran desde esa data.

A Disposición final establece a entrada en vigor do D-L para o día seguinte ao da súa publicación no Diario Oficial da Generalidad de Cataluña, o que resulta coherente coa urxencia que xustificaba o emprego do mecanismo do decreto-lei.

Se trata dunha reforma cun obxectivo claro, reforzar os recursos propios das cooperativas constituídas ao abeiro da lexislación catalana de cooperativas, o que as vai prepara para competir nun mercado que se atopa nunha situación especialmente difícil, de xeito semellante ao que está a suceder tamén nestas datas co sector financeiro, coa aplicación, aínda que anticipada, das novas regras de valoración que para dito sector se fixaron no marco das negociacións que deron lugar ao marco de Baselea III, e que están motivando as dificultades para recapitalizar as caixas dea forros españolas.

Debemos destacar finalmente que esta adaptación aínda non se ten producido en todas as regulacións autonómicas de cooperativas.